

Sygn. akt *I ACa 792/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Bogusława Żuber

Sędziowie: Ryszard Marchwicki (spr)

Małgorzata Kaźmierczak

Protokolant: sekr. sąd. Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. O., J. O.**

przeciwko **(...) sp. z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 6 czerwca 2019 r. sygn. akt XII C 1295/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III , 1 a i b w ten sposób , że zasądza od pozwanego na rzecz powodów J. O. kwotę 18.591,30 zł , oraz na rzecz J. O. kwotę 2.065,70 zł ,

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów J. O. kwotę 3.650 zł , a na rzecz J. O. kwotę 405 zł tytułem kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

Ryszard Marchwicki Bogusława Żuber Małgorzata Kaźmierczak

UZASADNIENIE

Powód J. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. na swoją rzecz, 68.400 zł. z ustawowymi odsetkami od 31 stycznia 2014 roku, czyli od dnia doręczenia pozwanemu wezwania o zapłatę do dnia zapłaty, oraz zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wskazał, że na dochodzoną kwotę składa się 54.000 zł. z tytułu odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, oraz 14.400 zł. z tytułu nakładów niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach mieszkalnych zajmowanego przez niego budynku /k.1 i 2/. Następnie, w piśmie z 9 grudnia 2015 roku, doręczonym pozwanemu na rozprawie 10 grudnia 2015 roku, zmodyfikował roszczenie o odszkodowanie za spadek wartości

nieruchomości wnosząc o zasądzenie, oprócz dotąd dochodzonego roszczenia z tego tytułu, dodatkowo 13.127 zł. z odsetkami ustawowymi od 31 stycznia 2014 roku /k.615/.

W piśmie procesowym z 26 lutego 2019 roku wniósł ostatecznie o zasądzenie od pozwanego 54.622,19 zł. tytułem odszkodowania stanowiącego równowartość nakładów koniecznych /k.980/.

Powód J. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz 7.600 zł. z ustawowymi odsetkami od 31 stycznia 2014 roku, czyli od dnia doręczenia pozwanemu wezwania o zapłatę do dnia zapłaty, oraz zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /k.2/.

Wskazał, że na dochodzoną kwotę składa się 6.000 zł. z tytułu odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, oraz 1.600 zł. z tytułu nakładów niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach mieszkalnych zajmowanego przez niego budynku /k. 2/. Następnie, w piśmie z 9 grudnia 2015 roku zmodyfikował roszczenie o odszkodowanie za spadek wartości nieruchomości wnosząc o zasądzenie, oprócz dotąd dochodzonego roszczenia z tego tytułu, dodatkowo 1458,60 zł. z odsetkami ustawowymi od 31 stycznia 2014 roku /k.615/.

W piśmie procesowym z 26 lutego 2019 roku wniósł ostatecznie o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz 6.069,13 zł. tytułem odszkodowania stanowiącego równowartość nakładów koniecznych /k.980/.

Powodowie wnieśli też o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3- krotnej stawki minimalnej za reprezentację przed sądem I instancji, oraz 2- krotnej stawki minimalnej za reprezentację pozwanych przed sądem II instancji /k.,2, k.626 i k.691v/.

Pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., konsekwentnie wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /k. 134 i k.1016/.

Wyrokiem częściowym z 17 grudnia 2015 roku /k.662/ rozstrzygnięta została część żądań powodów- orzeczono w nim o roszczeniach odszkodowawczych z tytułu utraty wartości nieruchomości.

Wyrokiem końcowym z 6 czerwca 2019 roku Sąd Okręgowy

I. zasądził od pozwanego na rzecz powodów:

1/ J. O. kwotę 54.622,19 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 lutego 2019 roku do dnia zapłaty.

2/ J. O. kwotę 6.069,13 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 lutego 2019 roku do dnia zapłaty.

II. w pozostałej części powództwo oddalił.

III. Kosztami postępowania obciążył w całości pozwanego z tego tytułu:

1/ zasądził od pozwanego na rzecz powodów:

a/ J. O. 24.660 zł.,

b/ J. O. 2740 zł.

2/ nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Okręgowego w Poznaniu/ 3721 zł.

Sąd I instancji ustalił, że powodowie są współwłaścicielami nieruchomości o obszarze 0,0813 ha, położonej w P. przy ul. (...), zapisanej w księdze wieczystej (...).

Udział powoda J. O. we współwłasności wynosi 9/10 części, a udział powoda J. O. we współwłasności wynosi 1/10 części.

Na nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny i wolnostojący budynek gospodarczy. Budynki te zostały postawione w (...)

Powodowie nabyli nieruchomość do współwłasności na skutek umów o dziale spadków, umowy zamiany i darowizny z (...), czyli w okresie, gdy funkcjonowało już pozwane lotnisko, ale nie był ustanowiony obszar ograniczonego użytkowania.

Budynek mieszkalny jest w całości użytkowany od początku 2012 roku.

30 stycznia 2012 roku Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę w sprawie utworzenia strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska P.- Ł. w P.. Weszła ona w życie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa (...), czyli (...) Nieruchomość powodów znalazła się w całości w strefie wewnętrznej o.o.u.

Ograniczenia użytkowania w strefie wewnętrznej polegają na:

a/ zakazie budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym, lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

b/dopuszczeniu rozbudowy, odbudowy, oraz nadbudowy istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym, lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

c/ zakazie tworzenia stref A uzdrowisk,

d/ dopuszczeniu lokalizowania zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej/§ 8 ust.2 uchwały/.

W obszarze ograniczonego użytkowania uchwała wprowadziła więc wymagania techniczne dotyczące budynków, które w strefie wewnętrznej polegały na zapewnieniu właściwego klimatu akustycznego w budynkach i pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej /§9 ust. 2 uchwały/.

Przed wprowadzeniem o.o.w. budynek na tej nieruchomości spełniał wymogi prawidłowej ochrony pomieszczeń przed dźwiękami dochodzącymi z zewnątrz w myśl przepisów prawa budowlanego i Polskich Norm dla dopuszczalnego hałasu w środowisku.

Ze względu na poziom hałasu generowanego przez pozwane lotnisko obecnie i przewidywanego w przyszłości pomieszczenia domu mieszkalnego stojącego na nieruchomości powodów przeznaczone na stały pobyt ludzi nie spełniają obecnie norm izolacyjności akustycznej.

Powodowie powinni dokonać, własnym kosztem i staraniem, nakładów mających na celu poprawę izolacji akustycznej pomieszczeń wymagających takiej ochrony, a konkretnie dokonać wymiany okien i zamontować w stropodachu nad sypialniami i pokojem na piętrze dodatkową warstwę płyty G- k na ruszcie, a także zamontować mechaniczną nawiewno- wiewną instalację z odzyskiem ciepła dla całego budynku mieszkalnego. Przeróbki te będą skutkowały koniecznością dwukrotnego malowania farbą emulsyjną tynków wewnętrznych.

Koszt tych nakładów, według cen z daty wydania opinii, czyli z 20 listopada 2018 roku wynosił 60.691,32 zł.

Dokonyując oceny dowodów Sąd I instancji wskazał, że ustaleń dokonał m.in. na podstawie dowodu z opinii biegłego J. W. z 20 listopada 2018 roku, dotyczącej wartości nakładów niezbędnych dla rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego na nieruchomości stanowiącej własność powodów. Uwzględnia ona wyczerpująco wszelkie istotne okoliczności, wydana została w oparciu o jak najszerszą wiedzę dostępną w dacie jej wydania i jest tak dokładna jak to jest możliwe. Ponadto jest logiczna, oraz w sposób rzeczowy i wyczerpujący odpowiada na pytania sądu zawarte w zleceniu.

W swych zeznaniach złożonych na rozprawie 23 maja 2019 roku biegły J. W. tę opinię w pełni obronił przekonywująco wyjaśniając wątpliwości stron w odpowiedziach na ich pytania dotyczące opinii /k.1024- 1025, oraz k.1027-protokolarny skrót zeznań biegłego J. W., w szczególności odpowiedzi biegłego na pytania dotyczące nakładów niezbędnych w celu zapewnienia prawidłowego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej i zapewnienia prawidłowej wentylacji tych pomieszczeń/.

Wobec wyjaśnienia istotnych dla meritum sprawy okoliczności Sąd, za zgodą stron, odstąpił od przeprowadzenia dowodu z przesłuchania powodów /k.676/ uwzględniając wyłącznie ich oświadczenie złożone na rozprawie 18 września 2014 roku /k.225/. Informacje zawarte w tym oświadczeniu zostały następnie potwierdzone w opiniach obu biegłych w tym w w/w opinii biegłego J. W..

Ze względu na pozytywną ocenę opinii biegłego J. W. Sąd I instancji oddalił wniosek pozwanego /k.1002v/ o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny akustyki i budownictwa.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powołał art.129 ust.2 i art. 136 ust.1 u.p.o.s. i stwierdził, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania równoznaczne jest z publicznym potwierdzeniem, że lotnisko emituje hałas oddziaływujący na ten obszar w stopniu skutkującym ograniczone, w określony sposób, możliwości korzystania z nieruchomości na tym obszarze położonych, a hałas jest do tego stopnia dokuczliwy, że wskazane jest sfinansowanie urządzeń, elementów wyposażenia domów, lub wręcz przebudowy domów, aby się przed nim chronić.

To, że pozwany monitoruje hałas i stara się go ograniczać nie ma wpływu na zakres spadku wartości nieruchomości powodów położonych w ramach o.o.u. Dopóki obszar ograniczonego użytkowania istnieje, dopuszczalna jest w jego obrębie możliwość emisji hałasu w stopniu ponadnormatywnym, a natężenie ruchu lotniczego w przyszłości może emisję hałasu potęgować.

W dalszej kolejności Sąd I instancji oceniając zasadność roszczenia powodów o odszkodowanie stanowiące równowartość nakładów na jej nieruchomości niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku wymagających ochrony akustycznej stwierdził, iż przepis art. 136 ust. 3 u.p.o.s. wyraźnie stanowi, iż tylko w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Ugruntowany w orzecznictwie jest pogląd, że odszkodowanie powinno obejmować koszty przystosowania istniejących budynków w taki sposób, aby w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej zapewniony był właściwy klimat akustyczny niezależnie od tego, czy nakłady na rewitalizację akustyczną zostały poniesione w całości, w części, czy dotąd ich nie dokonano.

Artykuł 136 ust. 2 u.o.o.s. nie zawęża wypłaty odszkodowania do kosztów poniesionych w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie, lecz wskazuje tę sytuację jako dodatkowy element szkody. Odmierna interpretacja wprowadzałaby zróżnicowanie właścicieli na bardziej rzutkich i zamożnych, mających wiedzę z dziedziny akustyki, lub budownictwa, którzy załatwili i opłacili materiały, fachowców i dokonali stosownych nakładów, aby ochronić swe mieszkania przed hałasem i właścicieli, którzy nie mają wiedzy jakich konkretnie nakładów trzeba dokonać i nie mają dostatecznych możliwości finansowych, aby te nakłady ponieść i ochronić przed hałasem zajmowane pomieszczenia wymagające ochrony akustycznej.

Biegły J. W. konkretnie wskazał jakie nakłady są konieczne, aby zapewnić właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach domu mieszkalnego na nieruchomości powodów, które tego wymagają, oraz wskazał wartość tych nakładów- 60.691,32 zł. według cen z 20 listopada 2018 roku aktualnych w dacie orzekania.

Pozwany został wezwany o zapłatę odszkodowania przed wniesieniem pozwu /k.27 i 28- kserokopie pism z 5 czerwca 2013 roku i z 28 czerwca 2013 roku bez potwierdzenia nadania korespondencji przesyłkami poleconymi/, jednak w

tych wezwaniach powodowie zażądali 120.000 zł. w tym 60.000 zł. z tytułu obniżenia wartości nieruchomości nie dołączając do tych pism odpisu jakiegokolwiek opinii biegłego zleconej we własnym zakresie.

Pozwany mógł więc wówczas ocenić żądania powodów jako nieuzasadnione.

Do pozwu powodowie dołączyli wyłącznie wyciąg z operatu szacunkowego /k.12- kserokopia/ wskazującego wartość nieruchomości powodów w wysokości 465.900 zł.

Odpis opinii biegłego J. W. z 20 listopada 2018 roku został doręczony pozwanemu 18 lutego 2019 roku /k.1006/ i pozwany, przeciwko któremu są kierowane powództwa podobnego rodzaju i to w znacznej liczbie, mógł wówczas ocenić, że to roszczenie powodów zostało znacznie uprawdopodobnione.

Roszczenie odszkodowawcze powodów dotyczące nakładów dla zapewnienia ochrony akustycznej pomieszczeń /k.2/ było pozwanemu znane od czasu doręczenia odpisu pozwu 4 lutego 2014 roku/k. 70/. Pozwany znał też treść wyroku częściowego prawomocnego od 2 listopada 2016 roku.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji przyjął, że 18 lutego 2019 roku roszczenie powodów o zwrot nakładów zapewniających odpowiednią ochronę akustyczną zostało znacznie uprawdopodobnione co do 60.691,32 zł., i stało się wymagalne.

Pozwany nie zapłacił powodom nawet kwoty wskazanej w pierwotnym żądaniu pozwu z tego tytułu konsekwentnie uchylając się od jakiegokolwiek zapłaty.

Odsetki ustawowe za opóźnienie od 18 lutego 2018 roku Sąd Okręgowy zasądził z przyczyn wyżej opisanych wobec czego nie analizował zarzutu pozwanego odnośnie częściowego przedawnienia roszczeń akcesoryjnych /k.1117v/.

Podstawą prawną orzeczenia o roszczeniach akcesoryjnych jest art. 481§1 i 2 k.c. w związku z art. 476 k.c. W punkcie II wyroku Sąd oddalił powództwo w zakresie roszczeń akcesoryjnych sprzed daty, wskazanej w punkcie I wyroku.

Uzasadniając orzeczenie o kosztach w części wynagrodzenia pełnomocników stron Sąd wskazał, że minimalne koszty zastępstw procesowych każdej ze stron wynoszą po 3600 zł. / § 6 ust. 6 i § 12 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych...- tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz.490 ze zm./ . Powodowie domagali się łącznie 5- krotnej stawki minimalnej za czynności swego pełnomocnika i zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za jego czynności związane z zażaleniami i skargą pozwanego na postanowienie referendarza sądowego /k.407 i 479/.

Sąd I instancji uwzględnił te żądania ze względu na znaczny nakład pracy pełnomocnika i kompetencję jego działań w toku postępowania. Zastosował §2 ust. 1 i 2 wyżej wskazanego Rozporządzenia i określił należne pełnomocnikowi wynagrodzenie na 18.000 zł. /3600x5/, oraz doliczył 600 zł. związaną z koniecznymi czynnościami wynikającymi z zażaleń i skargi pozwanego stosując §12 ust. 2 pkt. 2 i §6 pkt 3 w/w Rozporządzenia. Pozwany jako przegrywający spór powinien więc zapłacić powodom łącznie 27.400 zł. /8.800+ 18.600/ z tytułu kosztów postępowania /sądowych i pozasądowych/ odpowiednio do udziałów powodów we współwłasności /9/10 i 1/10/ jak w punkcie III 1 a i b wyroku.

Pozwany apelacją zaskarżył wyrok w części, w jakiej: (i) Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo i: zasądził od pozwanego na rzecz powodów: J. O. kwotę 54.622,19 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2019 roku do dnia zapłaty zaś J. O. kwotę 6.069,13 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2019 roku do dnia zapłaty (punkt I Wyroku) oraz (ii) w części orzekającej o kosztach procesu (punkt III Wyroku).

Skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego ti.:

1.1. art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną,

należy jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości, podczas gdy wykładnia tychże przepisów prowadzi do wniosku, iż aby móc skutecznie dochodzić odszkodowania konieczne jest faktyczne poniesienie wydatków na rewitalizację akustyczną;

1.2. art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała, tak jak w niniejszej sprawie, w której nie doszło jeszcze do utraty składników majątkowych, czyli do poniesienia przez powodów nieplanowanych (niezgodnych z jego wolą) wydatków;

1.3. art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody;

1.4. art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej;

1.5. naruszenie art. 481 § 2 k.c., w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu opinii biegłego z dziedziny akustyki

2. naruszenie przepisów postępowania tj.:

2.1. art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionej w sprawie opinii biegłego;

2.2. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu sprawy na dowodzie z opinii biegłego zawierającej zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie jej jako rzetelnego środka dowodowego, mającego za zadanie wyjaśnienie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;

2.3. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i ustalenie stanu faktycznego sprawy oraz koniecznych do ustalenia kwestii prawnych przy pomocy opinii biegłego J. W., która to opinia może służyć wyłącznie wyjaśnieniu okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;

2.4. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się w skarżonym wyroku na treści opinii przedstawionej w niniejszej sprawie, a przygotowanej przez biegłego nie mającego dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji projektowej i powykonawczej, a także decyzji o pozwoleniu na budowę wraz z dokumentacją udowadniającą stan nieruchomości na datę 28 lutego 2012 roku, które to dokumenty są konieczne dla rzetelnego określenia stanu faktycznego (w tym technicznego) nieruchomości powodów;

2.5. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i oparcie się, przy rozstrzygnięciu o żądaniu odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej nieruchomości powodów, na opinii biegłego z dziedziny budownictwa o specjalności konstrukcyjno - budowlanej mgr. inż. J. W., który nie ma wiadomości specjalnych z dziedziny akustyki, w sytuacji gdy opinię dotyczącą zakresu ewentualnie wymaganych prac rewitalizacyjnych powinien sporządzić biegły akustyk;

2.6. art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny akustyki oraz budownictwa, w sytuacji gdy strona pozwana w toku postępowania podnosiła szereg merytorycznych zarzutów do opinii biegłego J. W., a wnioskowane dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

2.7. art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez przyjęcie, iż wniosek dowodowy strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny budownictwa i akustyki był spóźniony;

2.8. art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez całkowite pominięcie zastrzeżeń pozwanego względem przedstawionej w sprawie opinii biegłego oraz pominięcie wniosków dowodowych zmierzających do wykazania wadliwości metodologicznej oraz merytorycznej przedmiotowej opinii, czym Sąd I Instancji doprowadził do faktycznego pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony jej praw;

2.9. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, ze względu na które Sąd nie przychylił się do wniosków strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny akustyki i budownictwa;

2.10. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się do sformułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z 18 marca 2018 roku zarzutów do opinii biegłego J. W. w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej rozumowania Sądu Okręgowego w tym zakresie;

2.11. art. 193 w zw. z art. 192 k.p.c., poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że w zakresie roszczenia objętego rozszerzeniem powództwa skutki, jakie wynikają ze złożenia pozwu, następują z chwilą złożenia pierwotnego pozwu w niniejszej sprawie, a nie z chwilą rozszerzenia powództwa;

2.12. art. 328 § 2 k.p.c. z zw. art. 193 w zw. z art. 192 k.p.c. oraz w zw. z art. 118 k.c. (w brzmieniu dotychczasowym) w zw. z art. 5 ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku, przyczyn, ze względu na które Sąd zaniechał zastosowania powyższych przepisów;

2.13. art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. poprzez nienależne obciążenie strony pozwanej całością kosztów postępowania.

Apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, jak również zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
2. zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

Z ostrożności procesowej, tj. w razie nieuwzględnienia w/w wniosków, pozwany wniósł o:

1. uchylenie, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c., wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji;
2. pozostawienie Sądowi I Instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części dotyczącej wysokości zasądzonych kosztów procesu, w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności za bezzasadny uznać należało zarzut obrazy art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut taki może okazać się zasadny tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli apelacyjnej, czyli gdy treść uzasadnienia orzeczenia Sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie toku wyводу, który doprowadził do jego wydania (tak w wyroku SN z 4 marca 2006 roku, w sprawie II PK.210/08).

Tymczasem uzasadnienie Sądu I instancji spełnia wymagania jakie stawia się w art. 328 § 2 k.p.c. w zakresie wyjaśnienia podstawy faktycznej wyroku, polegające na wskazaniu ustalonych faktów oraz dowodów, na których oparł swe rozstrzygnięcie, odnosząc się jednocześnie do stanowiska przedstawionego przez strony. Tym samym spełniony został obowiązek wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, przyjmując je za własne. Wbrew zarzutom apelującej ustaleń tych Sąd Okręgowy dokonał bez obrazy art. 233 § 1 k.p.c. - w oparciu o wszechstronnie przeanalizowany, oceniony zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego materiał dowodowy, a w każdym razie skarżący nie wykazał by tak ujęte kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały przez Sąd ten naruszone, prowadząc do ustaleń niezgodnych z materiałem dowodowym.

Niezasadny był zarzut naruszenia art. 278 k.p.c. Nie ulega wątpliwości i nie wymaga szerszego uzasadnienia fakt konieczności oparcia się przez sąd przy rozstrzygnięciu sporu na specjalistycznych danych dotyczących wartości nakładów koniecznych na nieruchomości znajdującą się w obszarze ograniczonego użytkowania i poza nim. Sąd z braku wiadomości specjalnych, nie jest uprawniony do dokonywania odpowiednich ustaleń bez zasięgnięcia opinii biegłego, toteż właściwym środkiem dowodowym służącym wyjaśnieniu tych okoliczności mógł być dowód z opinii biegłego. Dowód taki został przeprowadzony przez Sąd Okręgowy i uwzględniony przy dokonaniu ustaleń faktycznych. Sąd ten wskazał szereg argumentów, które zdecydowały o uznaniu opinii sporządzonych przez biegłego J. W. za przydatne w sprawie. Kierując się uwagami zgłoszonymi przez stronę pozwaną do opinii pisemnej, Sąd słuchając biegłego na rozprawie szczegółowo wyjaśnił zasadność zastrzeżeń. Omówił te kwestię wyczerpująco w uzasadnieniu wyroku uznając, że zgłoszone uwagi nie podważyły pozytywnej oceny nadanej temu dokumentowi.

W apelacji podniesiono zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. przez odmowę sporządzenia opinii przez innych biegłych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie było podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii biegłych. Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc należyte i wystarczające uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące /por. wyrok SN z 7 kwietnia 2005 roku w sprawie IICK 572/04, Lex nr 151656/. Stąd dezaprobatą strony pozwanej dla wniosków biegłego – niekorzystnych z punktu widzenia jego interesów w sprawie- nie mogła stanowić podstawy prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza ocena tego, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, zaś okoliczność, że opinia nie ma treści odpowiadającej stronie nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłych /por. post. SN 3 września 2008 roku w sprawie IUK 91/08, Lex nr 785520 /.

W związku z powyższym, fragmentaryczna analiza wniosków opinii biegłego, zawarta w apelacji, na podstawie której pozwana spółka sformułowała zarzuty wobec opinii, nie mogła prowadzić do weryfikacji rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, bezzasadne okazały się także zarzuty naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu o żądaniu odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej nieruchomości powodów na opinii rzeczoznawcy majątkowego J. W., w sytuacji gdy opinię w tym zakresie powinien sporządzić biegły akustyk. Przede wszystkim biegły ten wpisany jest na listę biegłych sądowych Sądu Okręgowego w Poznaniu w dziedzinie budownictwa ogólnego, procesu inwestycyjnego w budownictwie, ale i fizyki budynków i budowli, w tym akustyki budowlanej (decyzja Prezesa Sądu Okręgowego z 2 października 2015 roku). Kwalifikacje

biegłego J. W. do wydania opinii na okoliczności wynikające z tezy dowodowej już z tego względu nie mogą budzić wątpliwości.

Sąd II instancji po szczegółowym zapoznaniu się z treścią opinii biegłego sądowego podzielił stanowisko Sądu I instancji, że jest ona przekonująca, logiczna i rzetelna. Jej treść nie nasuwa wątpliwości, które uzasadniałyby prowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego.

Z tych też przyczyn nie uwzględniono wniosków apelacji o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego.

Wobec uznania za bezzasadne wszystkich zarzutów apelacyjnych dotyczących prawa procesowego przejść należy do zarzutów dotyczących się podstawy materialnej rozstrzygnięcia. Zarzut naruszenia art. 129 ust.2 ustawy z 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska /dalej uoś/ rzez błędną jego wykładnię nie zasługiwał na uwzględnienie.

Podkreślić należało, że zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 poś poprzez zasądzenie na rzecz powodów kosztów rewitalizacji akustycznej w sytuacji, gdy powodowie nie wykazali, iż sposób korzystania przez nich z nieruchomości w związku z wejściem w życie (...) doznał jakiegokolwiek uszczerbku w istocie dotyczy kwestii, które zostały już rozstrzygnięte prawomocnym wyrokiem częściowym Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie.

W takiej sytuacji stwierdzić należało, że nie można podzielić stanowiska pozwanej o braku związku przyczynowego pomiędzy utworzeniem o.o.u. i ograniczeniami powodów w korzystaniu z nieruchomości wynikającymi z hałasu a koniecznością poniesienia – w tym przypadku - kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości położonej w o.o.u. Szkoda w tym wypadku jest niewątpliwa co wynika jednoznacznie z ustaleń sądu poczynionych na podstawie opinii biegłego. Wprowadzenie ochrony zagwarantowanej ustawą o ochronie środowiska nie zmniejszyło uciążliwości spowodowanej sąsiedztwem lotniska lecz umożliwiło dochodzenie roszczeń, mających zrekompensować użytkownikom nieruchomości znoszenie ponad normatywnego hałasu. Działalność lotniska, mimo przekroczenia standardów ochrony środowiska została ze względów społecznych zaaprobowana przez ustawodawcę w zamian za możliwość pieniężnej rekompensaty dla osób nie mogących się sprzeciwić tej działalności. Obowiązek dostarczenia tej rekompensaty spoczywa na podmiocie korzystającym z lotniska. Nieusuwalne lecz z uzasadnionych względów konieczne przekroczenie standardów ochrony środowiska wymaga bowiem legalizacji odpowiednim aktem prawa miejscowego. Twierdzenie pozwanej, że hałas wokół lotniska występował już wcześniej i powodowie powinni fakt ten uwzględnić dochodząc swoich roszczeń nie podważa uprawnienia do odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Odnosząc się do argumentacji skarżącej Sąd II instancji za zasadne uznał również odwołać się do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 24 listopada 2016 roku w sprawie II CSK 100/16, wydanego w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej w innej, analogicznej sprawie o odszkodowanie od(...).

Sąd Najwyższy wskazał, że w samej treści art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. odszkodowanie łączy się „z ograniczeniem korzystania z nieruchomości”, a nie z utratą możliwości dochodzenia roszczenia o zaprzestanie negatywnego oddziaływania na nieruchomość. Oficjalne potwierdzenie takiego ograniczenia korzystania z nieruchomości następuje w drodze uchwały właściwego sejmiku o ustanowieniu strefy tego ograniczenia. Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy w postanowieniu z 24 lutego 2010 roku w sprawie III CZP 129/08, nie publ. wskazał na dalsze negatywne konsekwencje ustanowienia (...) dla właścicieli nieruchomości. Na skutek wejścia tego aktu w życie, dochodzi do zawężenia granic prawa własności. Od tej daty właściciel musi bowiem znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu, bez możliwości żądania ich zaniechania, co, rzecz jasna, wpływa również na obniżenie wartości nieruchomości. Stanowisko takie można uznać z utrwalone w judykaturze Sądu Najwyższego (por. wyroki z 6 maja 2010 roku w sprawie II CSK 602/10, z 25 maja 2012 roku w sprawie I CSK 509/11, czy z 21 sierpnia 2013 roku w sprawie II CSK 578/12).

Bezzasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 poś poprzez wadliwą wykładnię polegającą na przyjęciu, iż odszkodowanie z tytułu nakładów na zapewnienie nieruchomości powodów należnego komfortu akustycznego należne jest także w sytuacji, gdy te nakłady nie zostały jeszcze poniesione.

Zgodnie z dyspozycją art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wysokość tej szkody – nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku została wykazana poprzez opinię biegłego sądowych na 60.691,32 zł.

Zasądzenie na rzecz powodów kosztów rewitalizacji akustycznej budynku może nastąpić bez względu na to, czy powodowie takie koszty ponieśli czy też nie. Sama wykładnia językowa art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie prowadzi do wniosku, że tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu. Ustawodawca użył określenia „także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych. Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2. Przy dokonaniu wykładni wskazanego przepisu należy zwrócić uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 u.p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Należy zatem przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu spełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Jako element szkody uznano „także szkody poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione”, przepisu art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie można traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust. 2 cytowanej ustawy.

Niesłuszny okazał się nadto zarzut nieuwzględnienia zjawiska tzw. rekurencji odszkodowania. Po krótko zdaniem apelującego, spadek wartości nieruchomości zawiera już w sobie ewentualne koszty adaptacji akustycznej budynku. W konsekwencji, uwzględnienie odszkodowania z tytułu nakładów koniecznych w kwocie odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości (prawomocnym wyrokiem SO z 17 grudnia 2015 roku) jest konieczne, aby przeciwdziałać bezpodstawnemu (bo podwójnemu) wzbogaceniu się powodów z tego samego tytułu.

Przedstawione przez skarżącego stanowisko wiąże się w istocie z zarzutem z pkt 1.3. apelacji. Apelująca neguje jakoby przepisy art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. określały dwie odrębne szkody.

W uzasadnieniu zarzutu apelujący sam jednak odpowiada na podnoszone wątpliwości. Wskazuje bowiem, że 136 ust. 3 p.o.ś. przewiduje dodatkową przesłankę odpowiedzialności. Dodatkową, to znaczy powstała obok tej, o jakiej mowa w art. 129 ust. 2.

Skarżący pomija przykładowo, że zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynku położonym w strefie ograniczonego użytkowania poprzez jego rewitalizację, nie niweluje szkód spowodowanych przez hałas. Istotnym jest to, że zabudowa wokół lotniska to zabudowa w przeważającej mierze domów jednorodzinnych z przydomowymi ogródkami. Niezależnie od poczynionych nakładów akustycznych na budynki, ich właściciele nie są w stanie żadnymi środkami uchronić się przed hałasem na zewnątrz nieruchomości, który ogranicza możliwość korzystania właśnie z przydomowego ogrodu.

Reasumując, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że w sprawie zaistniały przesłanki przesadzające o odpowiedzialności apelującego portu lotniczego.

Sąd II instancji nie przychylił się także do stanowiska apelującego w kwestii terminu początkowego od jakiego ustalić należało należności odsetkowe.

Powołane w apelacji orzeczenia potwierdzają w istocie niejednokrotnie wyrażane w orzecznictwie stanowisko, że w świetle art.481 § 1 k.c., art.455 k.c. i art. 363 § 2 k.c. kwestia stanu opóźnienia się dłużnika w spełnieniu świadczenia

pieniężnego i w konsekwencji zasądzenia odsetek za czas opóźnienia zależy od konkretnych okoliczności faktycznych sprawy.

Zauważyć należy, że w wyroku z 8 listopada 2016 roku w sprawie III CSK 342/15 Sąd Najwyższy wskazał jedynie, że w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art.129 ust.2 i 4 oraz art.136 ust.1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia - w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Jednocześnie w uzasadnieniu tego stanowiska Sąd Najwyższy odwołał się także do wyroku Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2010 roku w sprawie III CSK 308/09, w którym wskazano, że konstrukcja roszczenia odsetkowego za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego z art.481 k.c. oparta jest na założeniu, że w chwili powstania obowiązku świadczenia dłużnik wiedział nie tylko o obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela, ale także znał wysokość świadczenia, które ma spełnić, a co najmniej (jak np. w wypadkach świadczeń przyznawanych na podstawie art.445 § 1 k.c., których wysokość jest w pewnym stopniu ocenna) miał dostęp do informacji o okolicznościach umożliwiających mu oszacowanie typowego w takich przypadkach świadczenia kompensacyjnego. Analogiczny pogląd został wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 18 lutego 2010 roku w sprawie II CSK 635/10, w którym wskazano, że nie zawsze wymagalność roszczenia jest równoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, gdyż o opóźnieniu tym można mówić wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niespornego co do zasady i wysokości, niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela. Podobnie, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2010 roku w sprawie V CSK 269/09 wskazał, że stan opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego zachodzi wówczas gdy z czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego wynika zarówno obowiązek jak i wysokość świadczenia pieniężnego dłużnika. Nie jest tak wtedy, gdy wysokość świadczenia pieniężnego, które ma spełnić dłużnik, jest określana arbitralnie przez Sąd przy uwzględnieniu np. cen obowiązujących w dacie wyrokowania.

W przedstawionym na początku wyroku z 8 listopada 2016 roku Sąd Najwyższy podzielił wprost ten kierunek wykładni art.481 § 1 k.c. w zw. z art.445 § 1 k.c. uznając go za racjonalny i uwzględniający także interes dłużnika, który powinien mieć zapewnioną możliwość zweryfikowania zasadności kierowanych do niego żądań.

W rozpatrywanej sprawie powodowie dochodzili odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej budynku. Mimo, że świadczenie odszkodowawcze ma charakter świadczenia pieniężnego wykazuje pewne specyficzne cechy w stosunku do świadczeń pieniężnych w ścisłym znaczeniu tj. gdy przedmiotem zobowiązania od chwili powstania jest suma pieniężna ściśle określona co do swej wysokości. W przypadku rozpatrywanego odszkodowania, z wezwaniem do zapłaty można łączyć stan opóźnienia tylko wtedy, gdyby zawierało ono informacje umożliwiające dłużnikowi oszacowanie szkody i rzeczowe odniesienie się do żądanej kwoty. Zgłoszenia właścicieli nieruchomości nie nadawały się do generalizowania i ujednociania przez pozwanego wysokości odszkodowania tylko z tej przyczyny, że znajdowały się one w strefie wewnętrznej albo zewnętrznej o.o.u. W obszarze ograniczonego użytkowania położone są bowiem nieruchomości o różnej powierzchni, zabudowane i niezabudowane, a jeżeli zabudowane to różnymi tak co do powierzchni jaki i charakteru budynkami: wolnostojącymi, w zabudowie bliźniaczej, jednokondygnacyjnymi lub dwu i wielokondygnacyjnymi, wykorzystywanymi do celów wyłącznie mieszkalnych albo gospodarczych czy w części do celów mieszkalnych i gospodarczych, budynki o odmiennej ilości i rodzaju okien czy innych elementów mogących mieć znaczenie dla klimatu akustycznego wewnątrz budynku.

W każdym przypadku żądanie właścicieli odnosiło się do nieruchomości o indywidualnych cechach. Nie jest zaś rzeczą dłużnika poszukiwanie za wierzyciela przyczyn, dla których żądana jest od niego kwota w takiej a nie innej wysokości.

W praktyce orzeczniczej Sądu Apelacyjnego w analogicznych sprawach niejednokrotnie właściciele nieruchomości podawali w wezwaniu wyczerpujące informacje, czasami nawet poparte prywatnymi opiniami, na uzasadnienie wysokości żądania. W takich przypadkach nie było przeszkód do stosowania zasady, że termin płatności wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty, szczególnie w odniesieniu do nakładów akustycznych (art.481

§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.).

Powodowie ograniczyli się jednak w pozwie w istocie do podania miejsca położenia (adresu) nieruchomości. Wskazana przez nich wysokość odszkodowania nie została w żaden sposób uzasadniona, była całkowicie dowolna. Sami podali, że na dzień złożenia pozwu nie jest możliwym dokładne ustalenie poniesionej przez szkody, dlatego też jej wysokość zostanie wykazana przez dowód z opinii biegłych (k.9). Brak konkretów uniemożliwił pozwanemu na samodzielne miarodajne oszacowanie szkody. W tym stanie rzeczy nie było podstaw do uznania, że już na skutek wniesienia pozwu pozwany popadł w opóźnienie. Nie wynikała z niego w sposób dający się zweryfikować przez dłużnika wysokość odszkodowania. Wszystkie informacje konieczne do ustalenia tej wysokości zostały zgromadzone dopiero przez biegłych sądowych. Dopiero w oparciu o te informacje biegli z dziedziny akustyki i szacowania nieruchomości byli w stanie wydać swoje opinie i dopiero z chwilą sporządzenia przez biegłych opinii znana stała się wysokość należnego powodowi odszkodowania.

Wszystko powyższe w ocenie Sądu Apelacyjnego wykluczało przyjęcie, że pozwany popadł w opóźnienie w zapłacie świadczenia od zgłoszenia roszczenia. Tak też prawidłowo uznał Sąd Okręgowy.

Po sporządzeniu opinii odpadły jednak przyczyny uniemożliwiające pozwanemu wykonanie zobowiązania – znane stały się wszystkie właściwości konkretnej nieruchomości i wynikająca z nich wysokość samego świadczenia pieniężnego. W powiązaniu z zapadłym wcześniej i prawomocnym już wyrokiem częściowym, po doręczeniu opinii biegłego J. W. (18 lutego 2019 roku) dłużnik stał się zobowiązany do zapłaty ustalonych kwot, a nie czyniąc zadość temu obowiązкови popadł w opóźnienie z rozumieniu art.481 § 1 k.c. Tym bardziej tylko, że wyrok miał charakter deklaratoryjny a nie konstytutywny. Podkreślić należy, że wobec stabilizacji zjawisk inflacyjnych, odsetki pełnią obecnie rolę odszkodowawczo – dyscyplinującą, wyrażającą się w założeniu, że nieterminowa zapłata odszkodowania pozbawia dłużnika należnego świadczenia i płynących z dysponowania nim korzyści i uszczerbek ten powinien zostać wyrównany przez zapłatę odsetek za opóźnienie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 12 lipca 2000 roku w sprawie V CKN 1114/00).

Za uzasadnione Sąd Apelacyjny uznał stanowisko pozwanego dotyczące ustalenia wynagrodzenia pełnomocnika powodów w wysokości pięciokrotności stawki należnej od wartości przedmiotu sporu.

Kryteria, które sąd powinien brać pod uwagę rozstrzygając o wysokości kosztów procesu określone zostały w art. 109 § 2 k.p.c. Orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Przy czym w doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że charakter sprawy obejmuje szeroki katalog okoliczności, do którego zaliczyć należy: wartość przedmiotu sporu, tryb rozpoznania sprawy, zakres materiału dowodowego, złożoną konfigurację podmiotową, ilość żądań podlegającą rozpoznaniu czy stopień skomplikowania pod względem prawnym, a także przedmiot sporu, prostotę lub złożoność stanu faktycznego, trudności dowodzenia lub ich brak, precedensowy charakter sprawy.

Te same kryteria zawarto w do § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, znajdującego zastosować w niniejszej sprawie (stosowanego w sprawie w zw. z brzmieniem § 21 Rozporządzenia z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Ocena tego, czy zachodzą przesłanki do przyznania wynagrodzenia w stawce wyższej niż minimalna, pozostawiona została swobodnemu uznaniu sądu orzekającego w pierwszej instancji, w ramach tzw. dyskrecjonalnej władzy sędziowskiej

Powyższe nie zwalniało jednak Sądu Okręgowego z obowiązku umotywowania rozstrzygnięcia będącego przecież odstępstwem od zasady, zgodnie z którą wynagrodzenie pełnomocnika należne jest w wysokości jednokrotności stawki określonej w rozporządzeniu. Tym bardziej, że Sąd przyznał wynagrodzenie w niemalże najwyższej przewidzianej prawej wysokości. Stwierdzenie, że pełnomocnik włożył w prowadzenie sprawy znaczny nakład pracy oraz wykazał się kompetencją nie uzasadnia wysokości zasądzonego wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny rozpoznając analogiczne sprawy przeciwko pozwanemu lotnisku miał podstawy do tego, aby porównać nakład pracy pełnomocnika w niniejszej sprawie do innych, podobnych spraw i uznał, że nie wyróżnia się ona pod tym względem. Co do zasady również od fachowego pełnomocnika wymagane jest kompetentne działanie przy reprezentowaniu interesów strony. Brak jest zatem okoliczności wyjątkowych przemawiających za podwyższeniem wynagrodzenia pełnomocnika

Stroną wygrywającą sprawę są powodowie i z tego tytułu należy im zwrot kosztów procesu, w tym wynagrodzenie ich pełnomocnika (art. 98 §1 i 3 k.p.c.).

Sąd II instancji ustalił, że na koszty należne powodom składają się wynagrodzenie pełnomocnika z prowadzenie sprawy przed Sądem I instancji 3.617 zł. zgodnie z przepisami rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 oraz z 2015 r. poz. 616 i 1079). i jego wynagrodzenie za prowadzenie sprawy przed Sądem II instancji oraz za postępowanie zażaleniowe, ustalone na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia apelacji, tj. 5400 zł. i 1800 zł., 440 zł. tytułem opłaty od apelacji oraz 600 zł. z tytułu opłat od zażaleń (po 300 zł.), jak również 8.800 zł. tytułem pozostałych kosztów sądowych szczegółowo rozliczonych przez Sąd Okręgowy (k.1051), łącznie 20.657 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny w pkt I wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w pkt III a i b, zasądzając na rzecz powoda J. O. 18.591,30 zł. na rzecz powoda J. O. 2.065,70 zł., tj. odpowiednio do udziału każdego z nich w dochodzonym roszczeniu.

W pozostałej części apelacja pozwanego jako bezzasadna na mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu (pkt II).

Za wygrywającą sprawę w całości Sąd II instancji uznał powodów i na podstawie art. 98 §1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych ustalił, że należne im z tego tytułu koszty zastępstwa procesowego wynoszą 4050 zł. – 3650 zł. dla J. O. oraz 405 zł. dla J. O. (pkt III).

Ryszard Marchwicki Bogusława Żuber Małgorzata Kaźmierczak

--	--	--